

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 242: Forslag til lov om ændring af konkurrenceloven. (Fusionskontrol, Konkurrencerådets sammensætning, decentralisering m.v.)
 Af erhvervsministeren (Pia Gjellerup).
 (Fremsat 30/3 2000).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Jytte Wittrock (S):

Da vores ordfører på området, hr. Bjarne Laustsen, ikke kan være til stede her i salen i dag, skal jeg på hans vegne fremlægge Socialdemokratiets synspunkter.

Socialdemokratiet finder, at der er god mening i de ændringer af konkurrenceloven, som her er foreslået, frem for alt fordi der er tale om en velbegrundet tilpasning af danske regler til EU-reglerne på området. Det gælder f.eks. indførelsen af en dansk fusionskontrol svarende til den, man har i alle andre EU-lande. Den vil tjene danske virksomheders og det danske samfunds interesser, fordi en dansk myndighed har et bedre kendskab til markedet, og fordi kontrollen vil kunne foregå hurtigere og smidigere end EU's fusionskontrol.

Blandt de øvrige væsentlige ændringer, der foreslås, er fornuftige ændringer dels i Konkurrencerådets sammensætning, dels i dets hjemmel. Endvidere foreslås indførelse af bøder ved førstegangsmissbrug af dominerende stilling. Baggrunden for denne ændring er nu 2 års erfaringer med, hvornår der henholdsvis foreligger en dominerende stilling og misbrug.

Med de klare betingelser, som der i lovforslaget lægges op til, er virksomhedernes retssikkerhed samtidig beskyttet, og Socialdemokratiet støtter disse ændringer i konkurrenceloven.

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg må sige, at det bliver en større og større gåde, hvorfor regeringen overhovedet har fremsat dette forslag trods de mange advarsler.

Er det, fordi der er for lidt konkurrence i det danske samfund? I så fald må man spørge, hvad regeringen bygger det på, hvis man skal sammenligne konkurrencen i Danmark med andre lande? Den seneste undersøgelse stammer tilbage fra 1996-97, altså før den sidste ændring i konkurrenceloven blev gennemført. Men

hvis man virkelig mener, at der skal være mere konkurrence, hvad vi absolut også ønsker i Venstre, hvorfor går man så helt uden om det offentlige område, hvor det i alt fald kan dokumenteres at der ikke er konkurrence af betydning, men hvor der til gengæld er mange penge at hente efter Udliciteringsrådets opfattelse?

Hvorfor, må man spørge, skal forbrugerne dog betale 30-35 mia. kr. for meget om året inden for den offentlige sektor? Hvis det virkelig er rigtigt, som Allan Andersen, formanden for Udliciteringsrådet og partifælle til ministeren, siger, jamen hvorfor så ikke gøre noget ved det område?

Jeg har også lyst til at spørge, hvem der ud over erhvervsministeren og Arbejderbevægelsens Erhvervsråd egentlig har krævet en ny konkurrencelov netop nu? Er det forbrugerne? Næ. Er det erhvervslivet? Næ. Er det Folketingets brede flertal? Næ. Jamen hvem er det så? Lad os nu få et klart svar.

Ministerens fortæller os, hvordan den seneste ændring af konkurrenceloven har virket. Den blev jo gennemført for 2 år siden, men kun en tredjedel af de samlede prisaftaler er gennemført i dag. Er man så i stand til på den baggrund at sige, hvordan den seneste ændring i konkurrenceloven egentlig har virket? Kan ministeren forklare logikken i at gennemføre et helt nyt lovforslag på et tidspunkt, hvor der ikke findes prismæssig dokumentation for behovet, hvor den seneste lovændring langtfra er gennemført, og kort tid før vi under alle omstændigheder alligevel skal have gennemført en EU-justering? I så fald synes jeg, at det kunne være meget interessant at høre forklaringen på det.

Da ingen i dag er i stand til at sige, hvad EU-ændringerne ender med, vil vi ikke kunne gennemføre en lovændring i Danmark i dag, som vi ikke skal hen og ændre igen, når EU-forslaget skal gennemføres. Det betyder, at vi allerede nu kan sige, at hvis ministerens forslag vedtages, så vil det under alle omstændigheder skulle ændres igen om et par år. Er det bare, for at virksomhederne skal have endnu flere administrative byrder, at regeringen partout nu vil gennemføre en sådan ny lovændring midt imellem to andre?

Spørgsmålene synes jeg er mange, og jeg skal ikke forlange på dette sene tidspunkt at få svar på dem alle, men bare sige – og det var årsagen til, at fire partier sendte ministeren et brev, der sagde, at tidspunktet er forkert valgt: Lad os nu lige stikke pipen ind og se, hvordan den lovæn-

dring har virket, som vi har gennemført. Lad os nu lige prøve en gang at se, hvad det er for nogle signaler, vi kan forvente fra EU, og så i næste samling begynde at se på denne her sag.

Vi synes, at det med fusionskontrol, førstegangs bøder for misbrug af dominerende stilling og eksklusion af erhvervslivets repræsentanter i Konkurrencerådet er meget dårlige signaler at give. En lang række andre lande i Europa har erhvervsrepræsentanter med i deres konkurrenceråd.

Førstegangs bøder? Ja, jeg kan da nævne dem: Portugal, Grækenland, Frankrig, hvor mange vil ministeren have? Ministeren kan se det i sine egne papirer.

Fusionskontrol: Nu forstår vi altså, at det skal gennemføres med ministerens håndgangne mænd. Ikke noget med erhvervslivets folk, de skal ikke have stemmeret. Det skal altså være en erhvervsstruktur, der skal fastlægges af ministerens håndgangne mænd. Se, det nærmer sig jo den planøkonomi, som vi husker fra gammel tidovre østpå, hvor staten skal bestemme strukturudviklingen i erhvervslivet. Er det virkelig rigtigt, at ministeren vil gennemføre det med en enkelt stemmes flertal sammen med gammelkommunisterne i Enhedslisten? Er det det, Socialdemokratiet lægger op til?

Jeg forstår det ikke, så derfor vil jeg appellere om – og det skal være min slutbemærkning – at vi kan få nogle positive drøftelser. Venstre skal ikke stå i vejen for den slags drøftelser i udvalget. Vi er parate til at møde op, og vi er også parate til at være konstruktive i de forhandlinger, som nu forestår.

Pernille Sams (KF):

Al erfaring viser, at sund konkurrence tvinger virksomhederne til at yde deres bedste for at klare sig i forhold til konkurrenterne, og samtidig presser konkurrence priserne ned til glæde for forbrugerne og for samfundet som helhed. Hvis konkurrencen hæmmes, afskæres dygtige mennesker og virksomheder fra at vise, hvad de kan, og samfundets ressourcer bliver ikke udnyttet optimalt.

Der er utallige konkrete eksempler på, at konkurrence er midlet til at sætte en udvikling i gang, der giver lavere priser. Som markante eksempler kan nævnes priserne på telefonsamtaler, flyrejser, fjernsyn og pc'er.

Udviklingen viser, at når forhindringerne for fri konkurrence fjernes, sættes en dynamisk proces i gang, hvor markeds kræfterne udfor-

sker og udnytter de nye muligheder til glæde for borgerne og for samfundet som helhed.

Konservativ erhvervspolitik adskiller sig fra socialdemokratisk ved bl.a. grundlæggende at have tillid til, at når de overordnede økonomiske og konkurrencemæssige rammer er i orden, vil markeds kræfterne på sigt selv finde optimale løsninger.

Denne forskel kommer tydeligt frem nu, hvor erhvervsministeren har fremsat sit forslag til ændring af konkurrenceloven. Det viser alle tegn på mistillid til markedet og er et udtryk for unødigt detailregulering af virksomhederne. Men samtidig rejser forslaget nogle retssikkerhedsmæssige problemer, fordi en manglende forståelse for virksomhedernes dagligdag og markedets dynamik hos konkurrencemyndighederne nu vil kunne få mere alvorlige konsekvenser for virksomhederne.

Dette skal ikke forstås således, at vi i Det Konservative Folkeparti er imod rimelige spilleregler for konkurrencen mellem private virksomheder. Tværtimod går vi ind for en effektiv konkurrencelov, der har midler til at bekæmpe karteller, og en effektiv konkurrencelov, der har midler til at bekæmpe monopoldannelser og misbrug af markedsdominans. Det var vi med til at sikre for 3 år siden, hvor vi støttede den nye, stramme konkurrencelov, som trådte i kraft for godt 2 år siden, og vi mener ikke, at der er dokumenteret noget som helst behov for allerede nu at ændre på loven, og vi kan ikke tilslutte os ministerens forslag, ej heller tankegangen bag det.

Et af hovedpunkterne i forslaget er national fusionskontrol – ministerens private succeskriterium. For kun 3 år siden kom Folketingets flertal frem til, at national fusionskontrol var unødvendig, fordi myndighederne for det første har mulighed for at gribe ind, hvis en fusioneret virksomhed udnytter en dominerende stilling på markedet, og for det andet fordi danske virksomheder mest af alt har behov for at blive opmuntret til at vokse sig større for at kunne klare sig i den globale konkurrence.

Fusioner er som oftest ønskværdige og nødvendige for at sikre vores virksomheders fremtid, så hvorfor stille særskilte forhindringer op for danske virksomheder, som jo trods alt er små i international sammenhæng, og som jo vel at mærke allerede er underlagt EU's fusionskontrol?

At indføre særskilt national fusionskontrol er ganske enkelt at skyde over målet. Ingen af de

erfaringer, vi har for nærværende, påviser, at der skulle være et behov for denne bureaukratiske nyskabelse. I den forbindelse skal det jo samtidig erindres, at den danske lov allerede i dag forbyder misbrug af markedsdominans, en bestemmelse, vi finder langt mere rigtig og dækkende for den opgave, der skal løses i Danmark.

Et andet hovedpunkt i lovforslaget er bøderne for misbruget af markedsdominans, deres størrelse, og hvornår de falder. Ved sidste lovrevision, hvor muligheden for bøder blev indført, enedes vi om, at virksomheder, der af myndighederne anses for at misbruge deres dominerende stilling, skal have en advarsel, før bøden falder. Grunden hertil var, at virksomhederne hverken af loven eller af praksis kan se, om de er i færd med at begå noget ulovligt. Embedsmændene kan nemlig frit fastsætte det marked, de har lyst til at bedømme virksomhederne ud fra, og i praksis har vi set komiske eksempler på, at disse markeder er fastsat helt ekstremt snævert, så relativt små virksomheder, der ikke havde en anelse om, at de var dominerende, pludselig fik at vide, at det var de.

Det kommer helt bag på en sådan virksomhed, og når det forholder sig sådan, at embedsmændene har denne magt til at fastsætte markedets størrelse individuelt, må man anstændigvis ikke give virksomhederne en bøde, før de har fået en advarsel. Dette hensyn til virksomhedernes retssikkerhed gør sig stadig gældende, og det er et af de aspekter, vi lægger meget vægt på.

Denne vinkel bliver ikke mindre vigtig af det ekstremt høje og meget udanske bødeniveau, der lægges op til i forslaget – i sig selv en problematisk del af forslaget.

Markedsafgrænsningen og usikkerheden om markedsafgrænsningen er i det hele taget et centralt problem, ikke kun i forbindelse med misbrug af markedsdominans, men også ved konkurrencebegrænsende aftaler, ved fusionskontrol m.v.

Det afgørende for os er, at virksomhederne bedømmes i forhold til det reelle og det potentielle marked, ikke i forhold til f.eks. det geografisk afgrænsede danske marked. Det må ikke blive en ulempe i relation til konkurrencelovgivningen, at en virksomhed er placeret her i landet, bare fordi vi geografisk er et lille land.

Vi er medlemmer af EU og det indre marked, og det er som minimum dette marked, der som udgangspunkt er det relevante for de danske

virksomheder. Dette burde være logik, men desværre er det imidlertid ofte ikke opfattelsen hos de danske myndigheder.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Der er gået et halvt minut over tiden. Vi har altså meget pres på i dag.

Pernille Sams (KF):

Så vender jeg tilbage i anden omgang.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Det er fair nok, men det er altså også fair nok, at jeg lige prøver at redde resten af forsamlingen lidt.

Hr. Frank Aaen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

I Enhedslisten har vi meget stor sympati for partier, der mener, at man godt kan gå en anden vej end resten af EU. Det er dér, hvor det er muligt, vi mener, at det skal man prøve at gøre.

Det, der bare undrer mig en anelse, og som jeg godt kunne tænke mig et argument fra fru Pernille Sams om, er, hvorfor Danmark på det her område adskiller sig fra samtlige andre EU-lande her under EU-Traktaten, men også fra den nationale lovgivning i alle andre EU-lande, inklusive Luxembourg? Hvorfor skal lige præcis Danmark ikke have en national fusionskontrol? Hvad er det, der gør, at vi er forskellige fra de andre lande på det punkt?

Jeg ser frem til et svar, der kan bestyrke mig i, at vi har et grundlag i Danmark for på nogle områder at føre en politik, der er forskellig fra de andre EU-landes.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Ja, både hr. Frank Aaen og ministeren har det som deres grundlæggende indfaldsvinkel til denne her problematik, at når de andre har sådan noget, så må vi nok også hellere have sådan noget. Der er ikke én, der har fortalt, hvorfor i alverden vi skal have det. Vi har EU's fusionskontrol, og der er ikke én, der har fortalt, hvorfor vi også har brug for en dansk fusionskontrol.

Og vi kan ikke se det, tværtimod. Vi synes, at det er en unødigt provinsiel tankegang, at en dansk virksomhed skal straffes særskilt, fordi den ligger i et lille geografisk område som Danmark. Vi synes, at det i langt de fleste tilfælde er

positivt, hvis virksomheder i den konkurrence, de er i, finder samarbejdspartnere og eventuelt fusionerer med nogle af dem. Så overvejende er det jo absolut ønskværdigt. Og at stille hindringer op for det ud over EU's forstår vi ikke argumentationen for.

Så jeg vil vende det om og spørge hr. Frank Aaen, hvorfor hr. Frank Aaen mener, at de andre har fundet de vises sten ved at lave særskilte nationale fusionskontroller.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jamen det er jo indlysende, at der på et lille marked kan være nogle konkurrencehensyn – for bare at tale det sprog, som fru Pernille Sams kender bedst – som gør, at man er nødt til at gribe ind dér, selv om man ikke ud fra en EU-betragtning ville synes, det var nødvendigt at gribe ind. Og det er jo den logik, man har fulgt i Norge, i Finland, i Belgien, i Luxembourg, og derfor synes jeg altså, at der er masser af udmærkede grunde til at lave fusionskontrol.

Jeg synes, det er fru Pernille Sams, der skylder os en forklaring på, hvad der gør, at Danmark er forskelligt fra de andre små EU-lande, når vi alene skal afholde os fra at have en national fusionskontrol.

Så vil jeg i øvrigt lige gøre opmærksom på, at ministeren jo udmærket har beskrevet i sit lovforslag, at vi også skal have mulighed for, at fusionskontrollen bliver udøvet i Danmark i stedet for at skulle sendes til Bruxelles. Det må da også være noget, som Det Konservative Folkeparti synes er en god idé, det, at vi behandler sagerne her, så vidt det overhovedet er muligt, i stedet for at sende alt til Bruxelles.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Jamen jeg er godt klar over, at der er en alliance her mellem hr. Frank Aaen og ministeren. Derfor synes jeg da også, at det er vigtigt at få at vide, hvorfor hr. Frank Aaen i virkeligheden synes, det er så vigtigt, at vi også får sådan noget, som de andre altså har, og det fik jeg ikke noget svar på.

Men jeg fik heller ikke noget svar på – og jeg synes også, det er lidt tankevækkende – at når hr. Frank Aaen lige pludselig er så glad for EU og for EU-regler, hvorfor kan vi så ikke afvente, at EU bliver færdig med reglerne på hele dette område, som man sidder og arbejder på i netop disse måneder? Hvorfor skal vi lave særskilt

dansk lovgivning nu, som vi ved at vi kommer til at ændre, når EU er færdig med sine overvejelser?

Det er sjældent, at hr. Frank Aaen er så glad for EU-ret, som det åbenbart er tilfældet lige her, men jeg synes da, at vi skylder hinanden at få at vide, hvorfor det her skal hastes igennem på den måde, der her er tilfældet, når EU for øjeblikket sidder og netop forbereder noget her?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg er ikke glad for EU-ret. Jeg er imod den form for fusionskontrol, der er i EU, for jeg synes, den er for ringe. Jeg er heller ikke glad for det lovforslag, der er fremsat, for jeg synes, det er for ringe.

Jeg skal nok lade være med at kræve et svar, for jeg kan ikke få det. Jeg synes bare, det er sørgeligt, at vi ikke kan få bare ét argument for, hvorfor Danmark som en lille stat i EU adskiller sig fra samtlige andre små nationer i EU ved som det eneste ikke at skulle have en national fusionskontrol. Jeg synes, at vi burde kunne have fået et klart svar på det. Jeg må notere, at det kan vi ikke.

Jørn Jespersen (SF):

Det er jo en kilde til stadig fornøjelse at høre borgerlige partier argumentere imod konkurrence på det fri marked, men vi har efterhånden vænnet os til det, fordi det sker så tit.

Når borgerlige partier snakker om konkurrence, så mener de den offentlige sektor, som netop er karakteriseret ved ikke at bruge konkurrence som sit primære styringsmiddel, men når det kommer til det private erhvervsliv, når det kommer til monopoler som MD Foods og slagterier osv., så mener de borgerlige partier ikke, at der skal være konkurrence, så går man ind for monopoler, så synes man, det er fint, at der er en dominerende stilling, så synes man, det er fint, at der er nogle store virksomheder, der kvæler de små til skade for forbrugerne, priserne, udbudet, sortimentet, kvaliteten osv. Men sådan er det altså.

I SF mener vi, at når det er markedsstyring, der er tale om, så er det godt med en sund konkurrence, så er det godt at sikre, at der er spilleregler, der gør, at også små virksomheder har en chance for at begå sig på markedet. Der har det hele tiden været vores synspunkt, at den nugældende konkurrencelovgivning er for svag, for slap, og vi er derfor tilfredse med, at

regeringen har erkendt, at det er sådan, og har fremsat et forslag med henblik på at skærpe den gældende lov.

Det er vi positive over for, og vi medvirker gerne til det, men vores betingelse er, at der også bliver en reel ændring af konkurrencevilkårene og en reel skærpelse af lovgivningen; ellers er der ingen grund til at ændre lovgivningen.

Det gælder for det første på området med fusionskontrol. Det er fint at lave sådan en, og den har vi brug for i Danmark, for ellers er der ingen indseende med og kontrol med alle de fusioner, som er under EU's omsætningsgrænse på, så vidt jeg husker, 27 mia. kr., og det har vi brug for at der kommer.

Men vi synes, at den tærskelværdi, der er i ministerens forslag, er for høj, og at der dermed er for få fusioner, der bliver omfattet. Derfor vil vi under udvalgsarbejdet og forhåbentlig i forhandlinger med ministeren argumentere for, at grænsen skal sættes ganske væsentligt ned, så vi får flere fusioner omfattet. Det er vores opfattelse, at man i virkeligheden kan sætte grænseværdien, tærskelværdien, ganske voldsomt ned uden at komme op på det helt store antal fusioner. Så det burde ikke være mængden, der afskrækker. Især hvis man arbejder med et såkaldt totrinssystem, hvor man tildels har anmeldelser og så kun i nogle tilfælde laver en egentlig vurdering, er det jo meget enkelt at lave en relativt lav grænse for at fange alle de fusioner, som der kunne være en mulig grund til at bedømme.

Med hensyn til Konkurrencerådets sammensætning er vi sådan set åbne over for den model, ministeren beskriver. Vi er ikke sikre på, at det er den bedste, men vi vil gerne diskutere den, og det er også muligt, at vi kan lande på den.

Vi er i hvert fald glade for, at der er lagt op til, at antallet af medlemmer i Konkurrencerådet bliver nedsat; det har været for stort og dermed ineffektivt. Og vi mener også, at erhvervsorganisationernes repræsentanter har haft en for dominerende placering i rådet. At vi så skal ændre det på den måde, som ministeren lægger op til, hvor organisationerne stadig væk er til stede, men ikke med i selve afgørelserne, er muligt.

Vi har sådan set også været åbne over for en anden model, hvor man sørger for, at der er en mere paritetisk sammensætning med de forskellige repræsenterede interesser og så et antal

uafhængige eksperter. Vi har sådan set også overvejet på et tidspunkt helt at afskaffe rådet eller i hvert fald afskaffe organisationernes deltagelse i det. Så vi er meget åbne på det punkt og deltager gerne i drøftelserne.

Med hensyn til den dominerende stilling og eventuelle bøder ved førstegangsovertrædelse er det vores opfattelse, at ligesom man får en parkeringsbøde, første gang man holder ulovligt, hvis man bliver opdaget, så skal man også have det, når man overtræder forbudet mod misbrug af dominerende stilling.

Og vi synes ikke nødvendigvis, at der skal være tale om grove tilfælde, for at bøden falder. Det er klart, at bødens størrelse må afhænge af forseelsens karakter, men vi ser ingen grund til, at mindre forseelser, der jo også kan have skadevirkning for konkurrenter, skal undtages.

Så er der et punkt, som vi lægger meget vægt på, og det er diskussionen om, hvordan bevisbyrden omkring misbrug af dominerende stilling er. Det er vores opfattelse, at hvis der ikke bliver ændret på den nugældende bevisbyrde, vil det blive meget vanskeligt for myndighederne at løfte den, og dermed vil vi i virkeligheden se en lang række tilfælde, hvor det er ganske indlysende, at der er foregået et misbrug af dominerende stilling – der er et bestemt område, jeg tænker på her – men hvor det åbenbart ikke har været muligt at løfte bevisbyrden, for så havde man vel gjort det.

Jeg synes også, det er rimeligt at sige, at hvis en virksomhed er så stor og stærk, at den har opnået en dominerende stilling på et givet marked, så har den også påtaget sig en forpligtelse til i et vist omfang, måske ikke med en fuld omvendt bevisbyrde, men i et vist omfang at løfte en del af bevisbyrden for at sikre, at vi får en reel afgørelse, f.eks. ved at skulle redegøre for, hvordan rabatsystemer er skruet sammen, at kunne dokumentere, at rabatsystemer ikke er indrettet specielt til at holde konkurrenter ude fra markedet, men at der er en vis rimelighed og logik i rabatsystemerne, og at de dermed ikke er et misbrug af stilling.

Så alt i alt vi er positive over for, at der er kommet et lovforslag. Vi deltager meget gerne i forhandlinger om det, og vi håber, at vi kan skærpe det afgørende på en del punkter.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Når man nu går så aktivt ind for, at bøder skal kunne pålægges allerede ved førstegangsover-

trædelse, vil jeg gerne spørge, om vi ikke kan få nogle eksempler fra de sidste par år, hvor den nuværende konkurrencelov har været i kraft, hvor man mener, at man gerne ville have pålagt bøder ved førstegangsmisbrug. Lad os få nogle eksempler. Hvor er det, den nuværende lov ikke er tilstrækkelig? Hvor ville man have grebet ind allerede ved førstegangsmisbrug? Det må være relevant at vide, når man vil stramme loven på sådan et sted.

Så vil jeg gerne sige til hr. Frank Aaen, som lige før spurgte mig endnu en gang om, hvorfor vi synes, det er så vigtigt, at vi i Danmark ikke får en fusionskontrol, ligesom de har i andre EU-lande. Jeg vil gerne svare på det endnu en gang og sige, at i Danmark har vi indrettet os med, at vi har forbud mod misbrug af dominerende stilling på markedet, og det finder vi er den rigtige og den danske og den korrekte måde at gøre det på for en lille nation. Vi finder det rigtig, at man holder det aktivt og fastholder det princip. Det synes vi er meget mere værd end en fusionskontrol.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Dér, hvor man skal give bøderne ved førstegangsmisbrug, er dér, hvor man under den nu gældende lov kun giver en påtale. Dér er det vores opfattelse, at man ikke skal have en påtale; man skal have en bøde, første gang man overtræder bestemmelserne. Dertil kommer jo, at man så kan diskutere, hvor mange tilfælde der har været, og det er derfor, jeg siger, at det her har meget at gøre med markedsafgrænsningen, og det har meget at gøre med, hvordan bevisbyrden skal løftes.

Så alle tre ting skal være i orden: Der skal være en rimelig klar markedsafgrænsning. Det er også relevant for virksomhederne, for at de kan have mulighed for at vurdere, om de er dominerende. Der skal være tale om en bevisbyrde, som gør, at myndighederne kan løfte sagen. Og for det tredje skal der være bøde, når det er påvist.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Ja, vi fik ikke de eksempler, som jeg efterlyste. Kan vi ikke bare få et, to eller tre eksempler på, hvor der efter den nuværende lov burde have været givet bøder ved førstegangsmisbrug.

Så kunne det være meget rart, at hr. Jørn Jespersen også ville fortælle, om han mener, at

de øvrige kriterier, han stillede op, er opfyldt i det her lovforslag. Er markedsafgrænsningen så klar, som den bør være, hvis man skal kunne give bøder ved førstegangsmisbrug? Vi mener nej, den er alt for embedsmandsfastsat, og det er alt for umuligt for virksomhederne at overskue, hvordan den er. Men mener SF virkelig, at det er overskueligt for en virksomhed, hvilket marked det eventuelt vil blive bedømt på?

Er bevisbyrden efter hr. Jørn Jespersens opfattelse i orden, som det ligger i det nuværende forslag? Lad os få en konkret stillingtagen til det her. Men først og fremmest: Hvilke eksempler fra de sidste 2 år, hvor den nuværende lov har virket, ville hr. Jørn Jespersen have ment skulle have været idømt en bøde ved en førstegangsovertrædelse?

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Det er fuldstændig vanvittigt at spørge mig om, hvordan jeg ville have sagsbehandlet en sag, hvis jeg var sagsbehandler på den i Konkurrencestyrelsen. Det har jeg da ikke sagligt belæg for. Men jeg vil godt sige som et eksempel på, hvad jeg mener ud fra almindelig følgen med i samfundsforhold, at MD Foods' opførsel på markedet for mejeriprodukter efter min opfattelse klokkeklart er misbrug af dominerende stilling.

Men jeg har ikke sagsbehandlet det. Jeg har ingen mulighed for at vide, hvorfor man ikke i Konkurrencestyrelsen har været i stand til at gøre noget ved den sag. Jeg synes, den er ret indlysende. Man får masser af oplysninger i branchen om, at det er sådan, det forholder sig. Men det har man altså åbenbart ikke været i stand til i konkurrencemyndighederne.

Jeg forstår ikke hvorfor, og det er derfor, jeg siger, at for at undgå den slags sager er det temmelig afgørende, at bevisbyrden bliver nemmere at løfte. Og derfor er jeg helt uforstående – det har jeg sagt tre gange – over for, at fru Pernille Sams spørger, om jeg synes, bevisbyrden er i orden. Nej, det synes jeg ikke. Jeg synes, den er alt for svær at løfte for myndighederne, som det ligger her.

Nu håber jeg, at det er gået op for fru Pernille Sams, hvad jeg mener på det punkt.

Og endelig er der spørgsmålet om markedsafgrænsning. Det kan godt være, at der er grund til at kigge yderligere på det, det vil jeg slet ikke afvise. Det gør vi gerne undervejs i udvalgsbehandlingen. Det har De Konservative

også mulighed for, hvis man vil gå ind og lave noget reelt arbejde på det her punkt, men det forstår jeg man ikke vil.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Pernille Sams. Og jeg gør opmærksom på, at det er den tredje og sidste korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Jeg vil gøre opmærksom på, at vi konkret har afleveret et forslag til ministeren om, hvordan man kunne formulere en markedsafgrænsning, som er væsentlig bedre end den her, så det kriterium, som hr. Jørgen Jespersen efterspørger, har vi jo for længst opfyldt.

Men når hr. Jørn Jespersen her siger, at det er vanvittigt af mig, at jeg efterspørger et eksempel på, hvor det er, SF ville have at myndighederne skulle have idømt en bøde ved førstegangsmisbrug, så er det da mærkeligt, for det er da det, hr. Jørn Jespersen går ind for. Han beder om en stramning og siger, at det er rigtigt at indføre bøder ved førstegangsmisbrug, men hr. Jørn Jespersen kan ikke nævne et eksempel på, hvorfor det er det, eller hvornår man skulle have brugt det, eller hvornår det ville have været bedre, hvis man havde haft det redskab.

Hvordan kan man sige så klart, at det mangler vi, hvis man ikke har et eneste eksempel på, at det ville have været godt, eller at det har manglet i den eksisterende praksis? Jeg forstår det ikke, og jeg forstår ikke, hvorfor det er et vanvittigt spørgsmål at stille. Når det er det, hr. Jørn Jespersen nu går ind for at hele erhvervslevet skal underlægges, må man da i det mindste kunne svare på, hvornår det skulle have været brugt i de år, regeringen har haft mulighed for det.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Fru Pernille Sams siger, at hun ikke forstår det. Det kan jeg helt bekræfte. Det er også mit indtryk. Jeg kan bare ikke gøre ret meget ved det. Jeg har prøvet at sige, at det her er en principiel diskussion, der handler om, hvilken sanktion det skal udløse, når man misbruger sin dominerende stilling.

Så er der en diskussion, der hedder: Hvornår gør man det, og efter hvilke regler? Men det er jo ikke det, der er diskussionen her. Det, der er diskussionen, er, at når man har misbrugt den, hvad er så sanktionen? Er det første gang bare

en påtale, hvor man løfter pegefingern og siger: Fy, det må I ikke? Eller er det en bøde? Og dér tilkendegiver jeg, at det er mit synspunkt, at det bør være en bøde første gang og ikke en løftet pegefingern. Det burde ikke være så svært at forstå.

Egil Møller (DF):

Den nugældende konkurrencelov blev vedtaget i maj 1997 og har, som nogle før mig har været inde på, kun fungeret i relativt kort tid.

Alligevel ønsker erhvervsministeren af hensyn til EU, at vi ændrer en lov, som vel på nuværende tidspunkt ikke har vist sig ikke at have været effektiv. Skulle lovgiverne i dette Ting ikke lade nye love få lov at virke, inden man ændrer afgørende ved dem?

Så vil jeg godt spørge ministeren: Kan ministeren komme med eksempler på, at den nugældende lov ikke virker efter hensigten? Vil ministeren bekræfte, at dette lovudspil er af hensyn til EU, at virksomhederne skal have denne nye skærpede lov presset igennem alene af hensyn til EU?

For at der ikke skal være tvivl om Dansk Folkepartis holdning til fri konkurrence, skal jeg præcisere, at vi ønsker et frit og konkurrencepræget marked med fri, lige og fair konkurrence. Det må afgjort være i forbrugernes interesse, at konkurrencen er så stærk virksomhederne imellem, at forbrugerne sikres den bedste kvalitet til mindst mulig pris.

Jeg vil i den forbindelse spørge ministeren, hvorfor lovforslaget ikke samtidig sikrer en mere effektiv konkurrence over for offentlige og offentligt regulerede virksomheder?

Lovforslaget lægger op til, at Danmark inden for EU-samarbejdet kan behandle eventuelle sager under nationale konkurrencemyndigheder. Det kan vi fra Dansk Folkepartis side støtte.

Med hensyn til fusionskontrol! Lær det sikres, at det alene drejer sig om betydende fusioner. Vi må ikke spærre for, at virksomheder kan vokse og eventuelt fusionere for at overleve i konkurrencen med udenlandske virksomheder.

Dansk Folkeparti er stærkt betænkelig over for førstegangsbøder ved misbrug af markedsdominans. Det vil ofte være svært for virksomheder at bedømme, hvornår fartgrænserne overtrædes. Derfor kan vi ikke støtte forslaget om bøder ved førstegangsmisbrug.

Som et nyt element ønsker ministeren at ændre Konkurrencerådets sammensætning, såle-

des at rådet fremover bliver uden medlemmer fra erhvervslivets organisationer. Naturligvis bør der være repræsentanter for både Forbrugerrådet og erhvervslivet.

Jeg skal til slut meddele, at Dansk Folkepartis støtte til lovforslaget vil afhænge af, hvorvidt vi vil kunne ændre afgørende på lovforslaget i retning af mine fremførte synspunkter.

Sonja Albrink (CD):

Erhvervsministeren ønsker en revision af konkurrenceloven, og i den forbindelse har de fire borgerlige partier, Venstre, De Konservative, Kristeligt Folkeparti og CD, igennem flere måneder – eller nogle måneder, må vi hellere sige – været til forhandlinger hos ministeren. Vi lyttede, og vi fremførte vores argumenter og ønsker, men vi måtte konstatere, at forhandlingen og viljen var der ikke så meget bevægelse i. Derfor blev konklusionen som bekendt, at de fire partier meldte sig ud og sagde, at de ikke kunne støtte det lovforslag, ministeren var i gang med.

Jeg synes, den slags vil være kedeligt, hvis der skal lægges op til at få skabt en tradition med brede flertal for det, der må betegnes som erhvervslivets grundlov. Det kan jo føre til en helt uacceptabel slingrekurs for erhvervslivet, hvis konkurrenceloven skal laves om, hver gang regeringsmagten skifter, og således bliver kastebold mellem højre og venstre side af Folketinget. Ærlig talt synes vi i CD, at erhvervslivet fortjener bedre.

Og hvorfor, kan man så spørge, har erhvervsministeren så travlt med at få ændret denne lov? Det må være muligt at finde den tid, der er nødvendig for at få talt sig til rette, så et flertal, der naturligvis bør være bredt, kan få afgørende indflydelse på det fremsatte forslag.

Hvad er det så, CD ikke bryder sig om i det forslag, som her er til førstebehandling? For det første – og det er noget, vi også har fremført over for ministeren under forhandlingerne – ser vi et problem i muligheden for at give bøder, allerede første gang myndighederne mener, at en virksomhed misbruger en markedsdominerende stilling. I CD mener vi, det måske ville være rimeligt kun at give en virksomhed et gult kort, første gang det bliver opdaget, for selvfølgelig skal man gribe effektivt ind over for lovovertrædelser. Men vi synes, der mangler en klar markedsafgrænsning, så den enkelte virksomhed får reel mulighed for at forudse, når den gør noget forkert. Der kan være langt fra

virkeligheden i en virksomhed til et skrivebord i Konkurrencestyrelsen, og det er væsentligt, at virksomhederne klart kan se, hvad der ligger i ord som »marked«, »dominans« og »misbrug«.

Der kan også siges meget om bødestørrelsen, og isoleret set er en tilnærmelse til EU's regler vel i orden, men jeg synes, det er ude af proportioner, hvis der kan gives bøder, som er langt større end for f.eks. miljøforseelser.

Med hensyn til bøderne er det endvidere vigtigt for CD at sikre, at de mindre og mellemstore virksomheder ikke kan komme i en situation, hvor bødens størrelse kan tvinge virksomheden til at lukke, for det vil ligeledes være ude af proportioner. Der må være mulighed for, at bøderne kan fastsættes ud fra et konkret rimelighedsskøn uden en nedre grænse, og det må også være muligt at indføre en bagatelgrænse for, hvor små virksomheder skal være for at kunne idømmes bøder, mener vi i CD.

Vi mener ikke, at ministerens argumenter for fusionskontrol er overbevisende. Vi er bange for, at den kontrol vil lægge en uheldig dæmper på de fusioner, der er nødvendige for at sikre virksomhedernes tilpasning til den internationale konkurrence.

Jeg vil også sige noget om Konkurrencerådet: Vi kan ikke acceptere, at ministeren lægger op til, at erhvervsrepræsentanterne må forlade Konkurrencerådet.

Samlet set kan vi konstatere, at der er flere skærper i det foreliggende forslag, og vi vil gerne råde ministeren til, at ministeren får et så afgørende og bredt flertal som overhovedet muligt. Vi synes ikke, det vil være nogen idé med et smallt venstrefløjssflertal.

Jeg kan slutte mit indlæg med at sige til ministeren, at i CD er vi altid i arbejdstøjet. Vi er også parate til at trække i arbejdstøjet, når der skal behandles konkurrencelov, og vi håber også, at ministeren fortsat kan se, at en konkurrencelov skal hvile på et bredt flertal. Jeg tror, vi alle sammen i denne Folketingsal erkender, at det er af den største værdi for erhvervslivet.

Morten Helveg Petersen (RV):

Det Radikale Venstre er for en fri og effektiv konkurrence, for det er til gavn for forbrugerne, og det er til gavn for virksomhedernes muligheder for at begå sig på eksportmarkederne. Der er flere og flere analyser, der viser, at jo hårdere konkurrencen er på hjemmemarkedet, desto mere konkurrencedygtige vil virksomhederne være ude i den store verden, og det vil

selvfølgelig også gælde for danske virksomheder.

Lad mig sige om fusionskontrol, at Danmark er det eneste EU-land, der ikke har en fusionskontrol, og vi ser fra Det Radikale Venstres side fordele ved at få en national fusionskontrol. Det vil faktisk være godt for virksomhederne i en række tilfælde, og det vil give en hurtigere sagsbehandling. Men det må ikke opfattes sådan, at vi generelt skulle være modstandere af fusioner. Vi er tilhængere af, at virksomheder kan fusionere for at opbygge konkurrencekraft og for at kunne konkurrere, og derfor skal fusionskontrol heller ikke ses som et instrument imod fusioner generelt, men som et instrument til sikre forbrugerne i den sammenhæng.

Jeg vil så vende mig mod spørgsmålet om dominerende stilling og misbrug af dominerende stilling, for jeg synes, der er en række elementer i lovforslaget, som ikke har fået lov at indgå i debatten indtil nu.

I henhold til lovforslaget skal man kunne idømmes en bøde, hvis man forsætligt eller groft uagtsomt misbruger sin stilling. Rent faktisk udvides definitionen af, om en virksomhed er dominerende, med lovforslaget. Der indgår nu efterspørgselssubstitution, udbudssubstitution og potentiel konkurrence, og dertil kommer, at det relevante geografiske marked kan være større end Danmark. Det er ikke indgået i debatten i tilstrækkelig grad hidtil, men det er altså nødvendigt at pointere, at det er det, der er formålet med forslaget.

Fra radikal side har vi selvfølgelig bekymret os meget om retssikkerhed også på det punkt. Derfor synes jeg, det er værd at hæfte sig ved, at virksomhederne har mulighed for at få en forhåndsbesked, en såkaldt ikkeindgrebserklæring, der kan give en virksomhed et fingerpeg om, hvorvidt den er dominerende, så vi undgår en vilkårlighed, hvor virksomheder ikke aner, om de er dominerende eller ej, og dermed udsætter sig selv for en bøde.

Alt i alt betyder det, at straf forudsætter bevis for, at virksomheden var vidende om eller burde vide, både at den havde en dominerende stilling, og at den havde til hensigt at misbruge denne eller handlede groft uagtsomt ved sin optræden. En virksomhed, der hændeligt eller ved simpel uagtsomhed overtræder forbudet, vil altså ikke kunne straffes, og det er vigtigt at holde fast i.

Man kan få indtryk af debatten, at der nærmest er tale om wild west og embedsmænd i en styrelse, der sidder og stanger bøder ud efter forgodtbefindende, men det er altså ikke tilfældet. Lovforslaget skitserer på en lang række konkrete måder, hvordan en masse kriterier skal være opfyldt, så retssikkerheden er i orden, og det gør også, at vi fra radikal side kan støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Det kan jo være, at hr. Morten Helveg Petersen vil svare mig på det spørgsmål, som jeg ikke kunne få svar på af SF. Jeg er nemlig glad for, at hr. Morten Helveg Petersen bekymrer sig lidt for virksomhedernes retssikkerhed, og derfor synes jeg da også, at De Radikale på en eller anden måde må have gjort sig nogle overvejelser over, hvad det er for eksempler fra de sidste 2 år, der gør, at man gerne vil pålægge bøder, første gang en virksomhed overtræder reglerne.

Hvad er det for nogle eksempler, hvor det ikke har været tilstrækkeligt med de sanktioner, man har kunnet give efter den nuværende lov? Og hvor har man manglet mulighed for at stange en bøde ud, første gang virksomheden fik at vide, at den var dominerende?

(Kort bemærkning).

Morten Helveg Petersen (RV):

Må jeg have lov at sige, at det er jo ikke et spørgsmål om at stange en bøde ud; der er jo domstole involveret her.

For det andet synes jeg, at SF's ordfører egentlig gav et meget godt svar på spørgsmålet, forstået på den led, at det er lidt svært som politiker – vi er jo ikke embedsmænd i en styrelse – at anvise konkret, hvilke sager der i givet fald ville have givet anledning til en bøde, såfremt loven havde været i kraft for 4 år siden. Det svarer nærmest til, at jeg skulle stå her og byde på, hvordan en lov ville have virket med tilbagevirkende kraft, og hvordan skulle jeg kunne redegøre for det?

Det, der er det interessante her – og det kan fru Pernille Sams måske bekræfte – er, at definitionen på et marked bliver udvidet med lovforslaget, som dermed imødekommer nogle af de krav, der har været fra eksempelvis borgerlig side, så det faktisk er en forbedring af loven i forhold til den lov, der eksisterer i dag.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Jeg er altså helt uenig med hr. Morten Helveg Petersen, når han siger ligesom SF, at det bare er en principiel holdning, man har. Hvis man virkelig synes, det er et problem, at der ikke kan stanges en bøde ud, første gang en virksomhed kommer til at overtræde en regel, uden at den ved det, må vi da have nogle eksempler på, hvor man ville have brugt det redskab.

I dag har vi bunker af eksempler på, at loven er blevet brugt over for virksomheder, som har virket forholdsvis små – Montana, Le Klint, og hvad ved jeg? Det er virksomheder, som ikke virker store og dominerende i verdenssammenhæng på nogen måde, men som alligevel af de danske myndigheder er blevet dømt for at være at være dominerende, og det er virksomheder, som ikke har haft en anelse om, at de var i den situation.

Derfor synes jeg, det er vigtigt at få at vide: Sig mig engang, hvem ville man gerne have idømt en kæmpebøde, allerede første gang virksomheden kom til at overtræde et regelsæt? 3 pct. af omsætningen er immervæk noget af en bøde at stange ud til en virksomhed, og derfor må det da være ret vigtigt at få at vide, præcis hvor man vil bruge den regel.

(Kort bemærkning).

Morten Helveg Petersen (RV):

Jeg er altså ikke rigtig klar over, om fru Pernille Sams forestiller sig, at jeg skulle kunne stå her og sige, at smedemester Hansen i Skørping i givet fald ville have gjort sig skyldig i en overtrædelse og derfor skulle have haft en bøde. Jeg ved altså ikke, hvad det er for en argumentation. Her diskuterer vi det principielle i forslaget, og hvordan skulle jeg kunne stå og hænge en eller anden virksomhed ud og sige, at den formentlig ville have fået en bøde, hvis den lovgivning, vi foreslår nu, havde været i kraft for 4 år siden? Jeg synes, det er en underlig form for argumentation.

I øvrigt savner jeg stadig, at den konservative ordfører forholder sig til udvidelsen af definitionen af markedsafgrænsning til ikke kun at omfatte Danmark, men også en række andre faktorer, så der reelt er tale om en udvidelse. Og endelig: Anerkender den konservative ordfører heller ikke de muligheder for ikkeindgrebserklæringer, som ligger i lovforslaget, og som også er en styrkelse?

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Pernille Sams for en tredje og sidste kort bemærkning til hr. Helveg Petersen.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Hvis Det Radikale Venstre mener, der er et behov for, at man kan stange en bøde ud første gang, må det da være meget rimeligt, at man også kan svare på, hvor man i givet fald vil bruge den mulighed.

Alle disse eksempler, vi har fra de sidste 2 år, er jo kendt i offentligheden. Vi ved jo, hvornår forskellige virksomheder har været i den ene eller den anden eller den tredje situation, hvor man i dag ikke har kunnet give dem en kæmpebøde på 3 pct. af deres omsætning, og så er det bare, jeg i al stiltfærdighed spørger: Alle de eksempler, som er offentligt tilgængelige, og som vi kender – hvor ville man have brugt bøden? Hvilke eksempler er der, hvor man i Det Radikale Venstre ville sige: Her ville det have været relevant, om myndighederne havde haft det redskab, som man nu ønsker at indføre. Når man har den principielle holdning, og når vi har så mange konkrete eksempler, vi kan tage stilling til, er det vel ikke for meget forlangt, at man har kigget på nogle af dem og sagt, at her har det redskab egentlig manglet.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Morten Helveg Petersen, og så regner jeg med, at vi går tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Morten Helveg Petersen (RV):

Jeg er altså lidt forbløffet over de krav, fru Pernille Sams stiller til en politiker og en politikers funktion. Skulle jeg have siddet og læst en række sager om overtrædelser for derefter at vurdere, i hvilket omfang de skulle have haft bøder eller ej? Skulle jeg stå og sige: Jamen de skulle have haft bøder, hvis vi havde indført de regler, som vi nu er på vej til at indføre? Jeg synes, det er en bizar argumentationsform.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg må gøre opmærksom på, at der ikke kan gives flere korte bemærkninger. Det var den tredje, og vi er desværre nødt til at overholde reglerne.

Frank Aaen (EL):

Jeg burde selvfølgelig være glad, når vi nu skal behandle et forslag om fusionskontrol, for det er jo et forslag, vi har fremsat i flere omgange i årevis. Men når jeg ser det fremsatte forslag, er der ikke nogen stor grund til glæde.

Omsætningsgrænsen på 3 mia. kr. er alt for høj, og den er i øvrigt højere end i de fleste andre EU-lande. Det er mærkeligt, at et lille land skal lægges op i den øverste ende, hvad angår omsætningsgrænser, for hvad betyder det? Jo, det betyder, at salg af væsentlige virksomheder ikke vil være omfattet.

Man kan sige, at der her er tale om en objektiv grænse til den konservative ordførers glæde, og at vi her er i stand til at kigge på, hvordan reglerne ville have virket, men ikke om fusionen var blevet godkendt eller ikke godkendt og skulle være taget under behandling. F.eks. skulle salget af Micon, en stor vindmøllefabrik, ikke have været behandlet efter reglerne om fusionskontrol, og heller ikke fusionen mellem Micon og Nordtank, to af verdens største vindmøllefabrikker og meget væsentlige fabrikker for Danmark, skulle have været omfattet af fusionskontrollens bestemmelser efter den omsætningsgrænse, der er fremlagt her. Jeg synes, det i sig selv siger, at grænsen er alt for høj, når så vigtige situationer ikke skulle have været vurderet, inden fusionen blev gennemført.

Forslaget vil, som det ligger her, give anledning til fire-fem sager om året, men hvis man f.eks. satte grænsen til 500 mio. kr., skulle man, hvis vi kigger på de sidste 4 år, have behandlet 16 sager om året. Det er ikke noget urimeligt stort antal, og jeg forstår ikke, ministeren har sat grænsen så højt.

Vi synes også, der er grund til at indføre en markedsandelsgrænse, for en virksomhed, der har en omsætning på 100 mio. kr., kan jo godt have en meget væsentlig markedsandel og skulle derfor også ud fra konkurrencehensyn være genstand for en nærmere undersøgelse. Men sådan er det altså heller ikke blevet, selv om det er sådan i de fleste andre EU-lande, så vi adskiller os altså stadig fra de andre EU-lande.

Vi er også uenige i, at konkurrencehensyn skal være det eneste kriterium, man kan anlægge, når man skal vurdere en fusion. Vi mener, der er andre samfundsmæssige hensyn, som der også bør tages hensyn til, inden man siger ja eller nej til en fusion. Her er der igen eksempler fra de sidste 4 års opkøb, f.eks.

MD Foods opkøb af en masse små mejerier, som har været ødelæggende for udviklingen på landet. Nu havde vi tidligere i dag en lang debat om, hvordan vi sikrer en regional udvikling, og dér har MD Foods da beviseligt været ødelæggende. De har nedlagt mejerier, ligesom de store slagterier har nedlagt små slagterier. Det har været ødelæggende for udviklingen ude i landområderne. Dér skulle vi da haft mulighed for at sige: Nej, stop!

MD Foods er også ødelæggende for udviklingen af den økologiske produktion. Skulle vi ikke ud fra et samfundsmæssigt hensyn have sagt: Nej, stop, Thiese Mejeri – eller hvad det hedder – må hellere være selvstændigt af hensyn til det.

Datacentralen blev i virkeligheden solgt til den amerikanske efterretningsstjeneste. Med vigtige offentlige registre er det jo ikke en god idé, og samfundet skulle have sagt, at det salg ville vi ikke have gennemført. Eller for at tage nogle ting, som interesserer den borgerlige side specielt, metalindustrier som Per Udsen Co. og Silcon. Skulle vi ikke have kunnet vedtage ud fra en samfundsmæssig interesse, at de salg ikke skulle gennemføres?

Jeg vil bare sige, at sådan har stort set alle andre EU-lande det. Belgien: Beskæftigelsesmæssige forhold kan indgå i en vurdering, England: Beskæftigelse, forskning og udvikling kan indgå i en vurdering, Holland: Sikkerhed for nationen eller arbejdsløshed kan indgå i vurderingen, Frankrig: Hensyn til beskæftigelse – altså ikke kun konkurrencemæssige forhold – kan indgå i vurderingen.

Jeg kan ikke forstå, hvorfor vi her begrænser os og kun vil acceptere, at det er konkurrencemæssige forhold og ikke andre væsentlige samfundsmæssige forhold, der kan indgå, når man skal vurdere, om en fusion er god eller ikke god.

Lad os bare tage helt aktuelt det massive opkøb af danske IT-virksomheder. Var det i og for sig ikke en god idé, at vi havde en instans, der lige vurderede, om det var klogt for nationens udvikling, for forskningen og udviklingen, for vores mulighed for at følge med i IT-udviklingen globalt? Var det ikke en god idé, at vi havde en mulighed for at sige, at det vurderer vi lige, før vi lader udlandet løbe med nogle af de mest perspektivrige virksomheder i landet? Jeg synes det.

Selv om der er mange af de øvrige dele i lovforslaget, vi godt kan støtte, må vi på den bag-

grund sige, at vi i dag ikke kan love, at vi stemmer for lovforslaget ved tredjebehandlingen.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Ole M. Nielsen som ordfører.

Ole M. Nielsen (KRF):

Vi er nogle partier, som har snakket om det her emne, som nu er fremsat som lovforslag nogle gange. Så det er, ligesom man kan høre, at man gentager sig selv, og også kan høre nogle gentagne argumenter fra nogle af de andre partier. Der er jo ikke rykket enormt meget, når det skal være, men vi har lov at håbe, at det kommer på et tidspunkt.

Det, jeg vil gentage, er, at jeg forstår sådan set ikke rigtig, hvorfor det haster så meget. Det er der også andre der ikke forstår. Den eneste rigtig gode grund, jeg sådan kan se til egentlig at skulle gennemføre en konkurrencelov nu, er måske, at statsministeren kom til at sige noget om det den 5. oktober, men skulle statsministeren stå af på den udtalelse, så er det jo ikke første gang, han sådan må give lidt køb på det, han har lovet, så det kunne vel også gå, hvis det var det.

Så bygger man på det her med, at omkostningerne i Danmark er for store og vi må bringe omkostningsniveauet ned. Jeg må indrømme, at det er der da nogle omkostninger der er, det tror jeg da helt bestemt, men det er såmænd ikke dem, man rammer i ret mange tilfælde med det her. Vi kan godt angive nogle eksempler, som man ikke kan gøre noget ved.

Derimod forstår jeg af dagspressen, at man vil beskæftige sig med dagligvareomsætning. Jeg må altså rent ud sagt indrømme, at jeg synes, man løber en risiko for at gøre sig latterlig ved at beskæftige sig med det område. De, der ved en lille smule om dagligvareomsætningen i Danmark, ved, at den er så konkurrencepræget, at det er et område, der er præget af dårlig service, af lav indtjening, af lav løn til uuddannede medarbejdere, og forbrugernes egen forretning, kooperationen, som er den største aktør på markedet, har svært ved at få tingene til at løbe rundt. Det tyder ikke på, at der lige nøjagtig mangler konkurrence på det marked. Om der gør det i et tidligere led, altså hos leverandørerne til dagligvarehandelen, skal jeg ikke kunne sige, men det der synes jeg simpelt hen er for dårligt.

Den undersøgelse om, at omsætningsleddene er 5 pct. for dyre i Danmark, er for det første jo

ikke ny, for det andet kan jeg ikke forstå, at man kan måle noget så nøjagtigt som 5 pct., og for det tredje kan det ske, at de gerne må have lov at være 5 pct. for dyre i Danmark. Hvis vi nu har nogle andre normer, nogle andre krav, nogle værdier, vi indbygger, nogle krav, vi stiller til vores omsætningsled osv. med hensyn til kvalitet, til normer, til deklARATIONER, til sikkerhed, og hvad vi nu kan stille krav om, jamen så skal vi da også betale for dem på en eller anden måde. Det tror jeg ikke der er regnet med.

Men der er som sagt nogle steder, der mangler konkurrence, og dem kan vi alle sammen anvise nogle af. Jeg vil ikke stå og hænge nogen ud her fra Folketingets talerstol, men dem kan vi da sagtens bytte nogle af underhånden, og det er også leverandører til det offentlige. Nu vil hr. Hovmand jo gerne have det offentlige inddraget i denne her konkurrencelov, og der er også leverandører til det offentlige, som har været i stand til at skabe sig dominans, måske fordi det offentliges indkøbere er for dårlige.

Så er der også lidt morsomt i, at regeringen her snakker meget om, at vi skal være dygtige i Danmark, vi skal opbygge vores kompetencer, vi skal finde niches og vi skal gøre os gode til det, som vi er gode til i Danmark, men de fleste ved jo også, at hvis man skal være god på eksportmarkedet, så skal man også have et stærkt hjemmemarked, men dér må man altså ikke blive for god, så går den altså ikke. Selv om nogle virksomheder så skulle tjene lidt for meget på det danske marked, ja, så forsvinder pengene dog trods alt ikke ud i den blå luft, de bliver dog i omsætningen i Danmark.

Det, det handler om, her, er bøder ved førstegangsovertrædelse, og i princippet kan jeg ikke sige nej til det. Hvis man bevidst har overtrådt en lov – og det er selvfølgelig det, det handler om – og hvis det kan bevises, altså beviset kan løftes, så skal man selvfølgelig have en straf for det, men det har meget at gøre med, at markedsafgrænsningen, og det gælder både den produktmæssige og den geografiske, er sikker og rigtig, og at bevisstillingen er i orden, altså retssikkerheden for virksomhederne. Hvis vi kan få alt det afklaret, og det tror jeg ikke det er, som lovforslaget ligger nu, så har jeg svært ved at gå imod det.

Derimod kan jeg slet ikke acceptere Konkurrencerådets sammensætning. Nu var det vist SF's ordfører, der kom til at sige, at erhvervslivets repræsentanter har haft en for dominerende stilling, og det må de jo ikke ifølge konkur-

renceloven. Hvis de er for dominante, så går den jo ikke, men det fungerer måske ikke. Jeg synes bare, det var lidt morsomt at bruge det samme ord lige i den sammenhæng.

Men det er dog også morsomt, hvis seks erhvervsfolk kan få en dominerende stilling over for 11 embedsmænd – så vidt jeg husker, er det sådan, fordelingen er i Konkurrencerådet – for så er der noget, der tyder på, at enten er erhvervsfolkene utrolig dygtige, eller også er de andre noget andet. Den kan jeg faktisk ikke acceptere, og jeg kan slet ikke forstå, at man ikke kan leve med den sammensætning, som det har nu. Det mangler vi nogle svar på.

Så kunne det være godt for eksemplets skyld at høre, om denne Montana-dom, som jo er verdensberømt i Danmark. Hvilken bøde den egentlig ville have udløst ifølge det lovforslag her, må vi jo kunne få klarlagt. Det bødesystem skal i hvert fald tilrettelægges efter danske normer og ikke efter EU-normer.

Der er nogen forskel på at have dominans på et lille marked og så på et stort marked. Det skal vi også have kigget på, og det har selvfølgelig også meget med fusionskontrollen at gøre.

Som sagt: Som lovforslaget ligger her, kan vi ikke acceptere det, men ligesom CD har vi arbejdstøjet på.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):
Fru Kirsten Jacobsen som ordfører.

Kirsten Jacobsen (FRI):

Mens man sidder og hører på debatten, kan man jo genkende nogle af de ideologiske forskelle, der var for 3 år siden, da man vedtog konkurrenceloven, og så kan man konstatere, at regeringen i dag gør fælles front med dem, som havde nøjagtig de samme indvendinger som dem, ministeren nu har indarbejdet i sit forslag. Det kan man jo bare konstatere. Jeg mener, kan man tælle til 90 her i salen, ja, så kan man jo bruge det, hvis man er regering.

I Frihed 2000 har vi altså svært ved at se behovet for at skulle komme med et nyt forslag lige præcis nu, og vi ser ikke nogen dokumentation for nødvendigheden. Hvis man endelig skulle se, hvor det var nødvendigt, så kunne man vel, som hr. Hovmand sagde, altså se på de offentlige virksomheder, men med det flertal, ministeren har sikret sig, så er det jo i hvert fald ikke den vej, man kunne tro at det vil gå.

Så må jeg sige, at der er ét punkt i ministerens forslag, hvor jeg ikke ville have noget imod

at man slog til og det var bøder første gang – jeg har det præcis som Kristeligt Folkepartis ordfører – men det ville kræve, at man havde en afgrænsning, som virksomhederne kunne forstå, at man havde nogle regler, som var klare, således at virksomhederne vidste det, når de lavede noget, der bevidst var forkert. Hvis de vidste det, så måtte hammeren godt falde første gang.

Med hensyn til Konkurrencerådets sammensætning skal jeg bare gentage det, flere andre ordførere har sagt: at vi finder det aldeles uacceptabelt, hvis det er sådan, at erhvervslivet skal ud af Konkurrencerådet.

Efter de ord er der kun at sige, at hvis lovforslaget ser sådan ud ved tredjebehandlingen, som det gør i dag, så kan vi ikke støtte det.

Erhvervsministeren (Pia Gjellerup):

For mig har det indledende spørgsmål til diskussionen af konkurrenceloven været, om konkurrencen i Danmark er af en sådan styrke, at vi kan tillade os at have en lovgivning, der på en lang række områder er svagere end i alle andre lande i EU og i selve EU.

Jeg har ikke kunnet finde svaret, der kunne overbevise mig om, at det var rimeligt, at vi havde en svagere lovgivning. Vi har ikke en konkurrence, der er stærkere end i andre lande, vi har tilsyneladende på nogle områder en konkurrence, der er svagere end i andre lande, og så har vi en udvikling, hvor vi også ser i Danmark, at der er virksomheder, der bliver store, virksomheder, der bliver stærke. Det er gunstigt, men det kunne inspirere en til at se på, hvordan man netop får det gunstige ud af en sådan erhvervsudvikling, og hvordan man undgår de negative sider. I den sammenhæng kan man jo hente inspiration andre steder, og som antydnet er der jo altså en righoldig samling lande at hente inspiration hos.

Når virksomheder fusionerer i andre lande, har vi, hvis de er meget store, EU-regler, men så skal vi virkelig meget, meget, meget højt op; vi skal op i en størrelsesorden af 35-36 mia. kr., før det bliver en virksomhedsstørrelse, man ser på i EU-sammenhæng.

Men en virksomhed kan jo have meget stor betydning for det marked, den trives i, hvis den ikke alene bliver stor og stærk på markedet, men også så stor og stærk, at der vil være en overhængende fare for, at konkurrencen ikke vil kunne fungere, og det vil sige, at den vil kunne udøve sin virksomhed på en sådan må-

de, at det vil være til skade for forbrugerne og til skade for de mindre virksomheder. Det er baggrunden for forslaget om at lave en dansk fusionskontrol, en national fusionskontrol, som træder ind på et tidspunkt forud for en EU-fusionskontrol.

Der er foreslået en tærskel på 3 mia. kr. Det er nogenlunde, hvad der svarer til gennemsnittet af, hvad de nordeuropæiske lande har fastlagt, og det har vi i regeringen syntes var et fornuftigt udspil. Det har vi også signaleret at vi gerne vil være med til at drøfte.

Tæt knyttet til spørgsmålet om dette med EU ligger jo selvfølgelig spørgsmålet om den direkte anvendelse af art. 81 og 82 i EU-Traktaten til bedømmelse af konkurrencesager, for det er nemlig sådan, at det ikke bare er det, at meget store sager skal sendes til EU, nej, der kan også være tale om, at EU bedømmer nogle af de store sager og siger: Den har en langt mere national betydning, end den har en grænseoverskridende betydning, så den vil vi i virkeligheden gerne sende tilbage til det pågældende medlemsland.

Det kan EU ikke gøre i dag, fordi vi ikke har regler, som vil sikre, at sagerne bliver behandlet ensartet. Det vil sige, at den decentralisering, som Europa-Kommissionen faktisk lægger op til at bruge i dag, og som ikke kræver nogen som helst ændringer af nogen som helst artikler, traktater eller noget som helst, men er en politik, som Europa-Kommissionen anvender i forhold til en række andre medlemslande i nærhedsprincippet navn, er en udvikling, som vi er afskåret fra at deltage i. Derfor er der i lovforslaget også medtaget, at Danmark herefter vil kunne anvende art. 81 og 82 og dermed medvirke til, at nærhedsprincippet bliver en realitet på konkurrenceområdet.

Begge dele synes jeg er fornuftige. Det vil betyde, at vi kan klare nogle ting i vores egen erhvervsudvikling på et dansk grundlag. Vi kan vurdere det. Vi kender til vores eget marked, til dele af vores eget marked eller den del, som Danmark udgør af et større marked, og så kan vi træffe de beslutninger, som er bedst for en udvikling af virksomhederne, uden at det vil være til skade for de mindre virksomheder og for forbrugerne.

Så er der et element, som er taget op, som fjerner en mærkelig misvækst, vi i virkeligheden lavede sidst, da konkurrenceloven blev lavet. Det er dette spørgsmål om, at man kan få bøde, hvis man overtræder loven. Vi har en

mærkelig misvækst, der hedder, at hvis man gør det én gang, så får man ikke en bøde, medmindre man altså kan vente 5 år, før man gør det én gang til, for så får man heller ikke en bøde.

Jeg tror, man skal se på det rent principielt, og dér vil jeg blot henvise til den meget grundige gennemgang, som hr. Morten Helveg Petersen foretog. Det er jo altså ikke, som fru Pernille Sams vist fik sagt det tre eller fire gange her fra talerstolen, et spørgsmål om, at man stanger bøder ud. Det er en lidt usædvanligt sprogbrug, men lad nu det være.

Hvis man skal pådrage sig bøder, skal man overtræde konkurrenceloven. Man skal overtræde konkurrenceloven, og man skal vide det, man skal være i en situation, hvor man har forsæt, eller hvor man er groft uagtsom. Og det ved fru Pernille Sams fra sit civile virke ganske udmærket hvad betyder.

Det vil blive bedømt, ikke af – det ligger der næsten – en eller anden samling mere eller mindre diabolske embedsmænd i Konkurrencestyrelsen, nej, det vil blive bedømt af de dommere, som vi i øvrigt betror at dømme efter de love, som vi vedtager her i Folketinget, dømme om virksomheder, dømme om mennesker, dømme om vores liv og færden. Det tror jeg også er et ordentligt princip at anvende over for misbrug af dominerende stilling med hensyn til overtrædelse af konkurrenceloven.

Jeg synes, det er usædvanligt, at der skal være en hed debat om, hvorvidt grove overtrædelser af en lovgivning begået med forsæt eller grov uagtsomhed overhovedet skal straffes, men sådan er det altså alligevel blevet en diskussion og endda ganske hed.

Så er der spørgsmålet om Konkurrencerådet. Vi har et meget, meget stort konkurrenceråd i Danmark. Det hæmmer en effektivitet. Vi har imidlertid i regeringen forsøgt at finde vejen mellem det at kunne gøre rådet mere effektivt og samtidig at sikre, at beslutningsgrundlaget var fuldstændig velbelyst. Med det fuldstændig velbelyste menes at inddrage organisationerne fuldt og helt i behandlingen, men alene lade dem gå ud sammen med de djævelske embedsmænd, når rådet skal træffe sin beslutning.

I øvrigt har vi så lagt op til at styrke de berørte virksomheders retssikkerhed, ikke alene ved, at de altså gennem deres organisationer kan være repræsenteret, men også ved, at de ud over at få sagsfremstillingen også får indstillingen, sådan at de er forberedt på, hvad det er,

rådet rent faktisk får præsenteret, også som oplæg til behandlingen, og så vil virksomheden på den baggrund have en mulighed for at være direkte repræsenteret ved det relevante rådsmøde.

Jeg tror, at man kan sige, at der ved den sammensætning er fundet en balance mellem et effektivitetshensyn og et retssikkerhedshensyn, som er udformet sådan, at det er en styrke for begge de to hensyn.

Det blev i forløbet af førstebehandlingen her nævnt af flere ordførere, at EU jo var i gang med noget, og det kunne man jo passende vente på. EU er i gang med noget, som man diskuterer i disse måneder, var der en, der sagde. En anden sagde – eller også var det den samme – at vi jo bare kan vente; vi skal jo utvivlsomt ellers igen lave konkurrenceloven om.

Se, EU er begyndt at pege på, at der kunne være grund til at ændre i EU's regler, i direktiver, i forordninger, hvad det kan være, for at bevæge sig hen imod en situation, hvor konkurrencepolitikken yderligere kan varetages mere effektivt i EU-regi.

Det er vi sådan set optaget af i Danmark. Konkurrencepolitikken er et meget afgørende element i EU's indre marked, men det er en sag, som vil tage lang tid at diskutere. Det vil også tage lang tid at få det udformet og vedtaget og implementeret i de enkelte lande. Der er ingen grund til at vente med at tage de skridt, som både EU og alle medlemslandene for længst har taget for at sikre deres nationale interesser i en sund erhvervsudvikling, der ikke alene er til gavn for strukturudviklingen, men også for forbrugerne og for de mindre virksomheder.

Så der er ingen grund til at vente på EU. EU skal nok komme, og det kan da være, at man kommer med noget, der gør, at vi skal justere, men jeg tror såmænd, at vi her har taget højde for nogle væsentlige dele af det, bl.a. ved den direkte anvendelse af art. 81 og 82.

Ud over fru Pernille Sams' bemærkninger om at stange bøder ud kom der jo også andre bemærkninger, nemlig om at straffe fusionerne. Jeg er til indledning kommet med bemærkningerne om, hvad jeg synes, der er væsentligt ved fusionerne. Der kan være ganske overordentlig positive virkninger ved en fusion, men der kan også være en risiko for, at der er negative virkninger for forbrugere og for mindre virksomheder, og det er derfor, det er fornuftigt at lave en fusionskontrol, som jo bestemt hverken er en fusionsstraf eller et fusionsforbud, men et

spørgsmål om, at man netop kan koncentrere sig om de positive virkninger af fusionen og søge at undgå de negative.

Der er så i øvrigt lagt op til i lovforslaget, at det kan gøres på en effektiv, målrettet måde, sådan at de fusioner, som måtte være over grænsen, men som ikke frembyder nogen problemer – som man ret hurtigt kan se ikke frembyder nogen problemer – vil få et hurtigt svar. Det er kun de fusioner, der er noget i, hvor der vil være grund til en noget længere behandling, men også her er der en fornuftig tidsgrænse på, som vil gøre, at det i høj grad vil være en effektiv fusionskontrol.

Jeg kunne forstå på hr. Svend Erik Hovmand, at han hellere ville tale om noget helt andet end konkurrenceloven. Han ville hellere tale om tvangsudliciteringer. Det synes jeg at hr. Svend Erik Hovmand skal være velkommen til. Det handler bare ikke om konkurrenceloven.

Konkurrenceloven omfatter faktisk både offentlige virksomheder og private virksomheder; der er såmænd ikke nogen forskel. Men hr. Svend Erik Hovmand vil gerne tvinge offentlige aktiviteter til at være offentlige virksomheder eller helst private virksomheder, men det er jo dog en helt anden boldgade.

Så for hr. Svend Erik Hovmands vedkommende behøvede jeg vist blot at have fremsat forsiden af konkurrencelovforslaget, så havde svaret været det samme: Venstre vil ikke.

Jeg synes til gengæld, at jeg hørte en række bemærkninger om det sunde i konkurrence og også i meget høj grad om selve konkurrenceloven fra fru Pernille Sams, som jeg synes jeg gerne vil anerkende. Jeg er lidt ked af, at der til gengæld ikke er nogen anerkendelse med hensyn til markedsafgrænsningen, for det er faktisk det eneste reelle bud fra de forhandlinger, vi har ført, som vi også har haft lejlighed til at omstømme, men dér var både Venstre og De Konservative med flere desværre gået, inden man havde hørt, hvad man kunne få igen.

Men det står faktisk så i lovforslaget, og det vil jeg da håbe der bliver lejlighed til at få læst grundigt på, for jeg tror netop, at vi med markedsafgrænsningen imødekommer en lang række af de spørgsmål, der har været rejst.

Jeg skal til hr. Jørn Jespersen sige: Ja, det kan være, at fusionskontrolgrænsen ikke er den rigtige. Vi har spillet ud med de 3 mia. kr. Nogle synes, den skal være meget, meget højere. Nogle synes, den skal være meget, meget lavere. Det tror jeg at vi har mulighed for at se yderli-

gere på for at finde noget, der på én gang er effektivt og målrettet. Og det gælder også spørgsmålet om, hvordan vi definerer det grove misbrug af dominerende stilling, og hvordan vi ser på bevisbyrdeforhold.

Jeg vil gerne afslutningsvis så til gengæld til hr. Frank Aaen sige, at jeg synes, det er ganske afgørende, at man i en konkurrencelov i forhold til konkurrence faktisk ser på konkurrence-spørgsmål, når man vurderer fusioner, og ikke inddrager andre elementer på det sæt.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg vil bare bede ministeren bekræfte, at i en lang række af de andre EU-lande har man i deres regler om fusionskontrol mulighed for at tage andre og bredere samfundsmæssige hensyn i betragtning, når man skal tage stilling til, om en fusion skal godkendes eller ikke skal godkendes. Og jeg synes i virkeligheden ikke, der var noget argument i ministerens afvisning af vores synspunkt om, at vi også i Danmark bør kunne tage bredere samfundsmæssige hensyn i betragtning end bare det rene konkurrencehensyn.

(Kort bemærkning).

Egil Møller (DF):

Jeg efterlyste hos ministeren eksempler på, at den nugældende lov ikke virker efter hensigten. Jeg mener ikke, jeg fik eksempler fra ministerens side, men hvis der ikke er nogen, kan man jo heller ikke komme med nogen.

Og så vil jeg gerne spørge ministeren, hvorfor der ikke med dette lovforslag eller i øvrigt i anden lovgivning er taget skridt til en mere effektiv konkurrence mellem offentlige myndigheder.

Erhvervsministeren (Pia Gjellerup):

Over for hr. Frank Aaen kan jeg bekræfte, at der er andre EU-lande, der har andre hensyn. Hr. Frank Aaen ved også godt, at det er ét hensyn ét sted, et andet hensyn et andet sted, et tredje hensyn et tredje sted. Der er såmænd ikke nogen synderlig linje i det.

Jeg synes, at uhensigtsmæssigheden i at inddrage andre hensyn er, at man på forhånd ville sætte nogle særlige begrænsninger for en erhvervsudvikling, som vi faktisk ikke kan dokumentere eller gøre sandsynlige er interessante på forhånd.

Jeg synes ikke, at hr. Frank Aaens eksempler var nogle, der virkede truende på mig. Jeg synes ikke – og det tror jeg er i modsætning til hr. Frank Aaen – at det er et problem, at virksomheder ejes af andre end danskere. Nogle gange – og det er det blevet til i nutiden – er udenlandske investorer faktisk nogle af dem, der kommer hertil for at være med til at sætte en god erhvervsdrift i gang, sætte udvikling i gang, bidrage til udvikling, også trække yderligere udvikling hjem til sig selv. Jeg synes netop, det er det, der er interessant, når man ser på en fri konkurrence. Så jeg synes, man kommer til at lægge uvedkommende hensyn ind i en fusionskontrol, som det er foreslået af hr. Frank Aaen.

Til hr. Egil Møller vil jeg sige med hensyn til eksempler på, at loven ikke virker, at så er vi tilbage igen i det dér med, at vi skal sidde og være domstole.

Jeg synes, at hr. Egil Møller skal svare på: Hvad er grunden til, at vi skal have en vældig slap konkurrencelov? Det er der ingen saglige grunde til. Det er der nogle politiske grunde til. De politiske grunde var grundlaget for at få en konkurrencelov sidst, der overhovedet indførte et forbudsprincip. Også dengang var vi bagud for de andre. Men man ønsker nogle steder at have en slappere konkurrencelov, selv om man med munden siger: Fri konkurrence er så godt. Men man vil ikke tage skridtet til at sikre det lovgrundlag, der skal til. Det er det, vi kan gøre ved at gennemføre det lovforslag, regeringen har fremsat.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Lad os tage et eksempel: Nogle af de problemer, vi har set med beskæftigelsen og mulighederne for at have et velfungerende samfund på Samsø, skyldes jo helt åbenlyst, at vigtige virksomheder på Samsø er blevet opkøbt af store koncerner, herunder f.eks. slagteriet.

Jeg vil sige, at det havde været ulige meget nemmere, hvis man i sin tid havde sagt, at det slagteri kan ikke opkøbes. Det skal på anden måde have et ejerskab, som sikrer, at slagteriet fortsætter sin produktion.

Det havde altså gjort det noget nemmere for erhvervsministeren, når erhvervsministeren skal til Samsø for at finde ud af alle mulige mærkelige krumspring for at hjælpe med, hvordan vi så på anden måde kan sikre en ordentlig

beskæftigelse på den ø, som kan gøre, at øen ikke affolkes.

Jeg mener, at det burde være den slags hensyn, som det er så indlysende at kunne tage, f.eks. et regionalt beskæftigelseshensyn. Jeg forstår ikke, ministeren er så stejl i sin afvisning af, at sådan noget også kan overvejes seriøst. Jeg siger jo netop ikke, at man bare skulle forbyde alle fusioner og opkøb. Det har jeg ikke sagt.

Jeg siger bare, at der kan være andre hensyn end bare konkurrencen, der kan tale for, at man siger: Nej, det synes vi er en dårlig idé.

(Kort bemærkning).

Egil Møller (DF):

Hvorfor skal vi have en slap konkurrencelov, spørger ministeren. Det mener jeg heller ikke, vi skal. Jeg bad om eksempler på, at den nugældende konkurrencelov ikke virkede efter hensigten.

Så savnede jeg faktisk svar på mit spørgsmål til ministeren, og det drejer sig om konkurrencen imellem offentlige virksomheder. Hvorfor skal den være slap?

Skulle vi ikke have en skrap konkurrence også imellem dem?

(Kort bemærkning).

Erhvervsministeren (Pia Gjellerup):

Jeg tror, at man på Samsø har haft grund til at være glad for i en periode, at Danish Crown faktisk købte slagteriet og var i stand til dog at få det drevet i en periode, hvor det havde været meget, meget vanskeligt for andre overhovedet at drive det. Men det kan vi jo diskutere ved en anden lejlighed, det skal blot være sagt her.

Jeg kan godt se det sympatiske i, hvis man ved en lovregel kunne få noget af det til at ske af sig selv, som man ellers ikke rigtig ville kunne håndtere, men sådan er lovgivning jo ikke. Vi ved godt, at de hensyn, som vil være meget bløde hensyn, ville være meget, meget, meget vanskelige at få til at være noget, der kunne indbygges på denne måde i en lovgivning, der dybest set handler om at sikre en sund erhvervsudvikling.

Så til hr. Egil Møller, der ikke vil have en slap konkurrencelov, men det skal jeg bare sige til hr. Egil Møller, så han ikke sådan løber sur i det: Det har vi altså.

Hvis han ikke vil have det, så er der god grund til at gøre noget fornuftigt ved det lovforslag, der ligger. Den kan godt blive betydelig stærkere.

Det er et mærkeligt signal, at vi har en konkurrencelov, der på en lang række punkter faktisk ikke går til biddet, dér hvor man ellers i en lang række andre lande – for ikke at sige i alle andre EU-lande – faktisk har fundet ud af, at her kunne det altså være en god idé at gå videre.

Så til spørgsmålet, som jeg ikke nåede at svare på før, om den offentlige konkurrence. Nu hørte jeg det to gange, det der med konkurrence mellem offentlige virksomheder, men det er vel næppe det, hr. Egil Møller spørger til. Men spørgsmålet om, at offentlige virksomheder også er udsat for konkurrence: Jamen det er offentlige virksomheder. Offentlige virksomheder er omfattet af konkurrenceloven.

I øvrigt vedrører offentlige udbud – men det har vi som det næste lovforslag på dagsordenen – rent det offentlige, og dér sikres også, at der er en ordentlig konkurrence om de udbud fra det offentlige.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg skal bare sige til ministeren, at en sådan form for fusionskontrol med en meget høj omsætningsgrænse, som gør, at det er meget få sager, der skal behandles, også selv om den kommer lidt under 3 mia. kr. – hvor man på forhånd kan se, at det er en slags automatgodkendelse, der vil foregå, fordi det er så snævert et hensyn, der må tages i betragtning, når man skal sige ja eller nej til en fusion – ikke har stor attraktionsværdi for Enhedslisten.

Vi ønsker ikke at give befolkningen det falske indtryk, at vi nu indfører en eller anden form for kontrol med de store selskabers skalten og valten med danske arbejdspladser og med dansk teknologi, dansk viden. Det har ikke nogen stor attraktionsværdi for os.

Jeg vil sige, at hvis ministeren bliver ved med at være så stejl med hensyn til spørgsmålet om også at kunne inddrage andre spørgsmål i vurderingen af en fusion, så bliver det meget vanskeligt at nå til et resultat, der kan få os til at stemme ja ved tredjebehandlingen.

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Så er det fru Pernille Sams som ordfører i anden omgang.

Pernille Sams (KF):

Når jeg har bedt om ordet som ordfører i anden omgang, er det, fordi jeg synes, ministeren slap

alt for polemisk fra to af de meget afgørende punkter, og derfor synes jeg, at jeg havde lyst til at tage dem op igen, uden at det var en kort bemærkning.

For det første siger ministeren: Hvorfor diskutere, om grove overtrædelser begået med forsæt skal straffes? Så tror man jo straks, at vi er hensat til straffeloven, for når enhver ved, hvad de gør af overtrædelser, så skal de selvfølgelig også straffes. Sådan har Det Konservative Folkeparti det også. Det er da dejligt, at Socialdemokraterne også har det sådan, kunne man sige.

Men her er jo ikke tale om en almindelig straffelovssag. Her er tale om, at praksis i dag viser, at reglerne administreres på en måde, hvor retssikkerheden ikke eksisterer, hvor virksomheden ikke aner, at den overtræder reglerne. Så kan ministeren sige, at nu kommer der nogle helt andre regler, der skal fortælle virksomhederne, at nu skal det være med forsæt.

Men ikke desto mindre henviser ministeren selv i et notat dateret den 11. april om, hvordan de nye formuleringer skal forstås, til: »Den gældende konkurrencelov med dens forbud mod misbrug af dominerende stilling har nu været i kraft i lidt over 2 år, og såvel Konkurrencerådet som Konkurrenceankenævnet har i denne periode truffet talrige afgørelser, der yder virksomhederne bistand ved afgørelsen af, om en dominerende stilling foreligger«.

Her henviser man helt konkret til de afgørelser, der er truffet inden for de sidste 2 år. De skal altså være med til at vise virksomhederne, om de er dominerende, eller de ikke er dominerende. Når man går ned i den praksis, der foreligger for de sidste 2 år, så viser praksis, at det er fuldstændig tilfældigt og umuligt for en virksomhed at overskue, om den vil blive anset for at være dominerende eller ikke.

Vi har eksempler på, at selv små bitte virksomheder internationalt set, små bitte danske virksomheder, lige pludselig får at vide, at de er dominerende. En virksomhed, som vi har snakket meget om efterhånden, Montana, får lige pludselig at vide, at den er en dominerende virksomhed. Selv om vi er medlem af EU's indre marked, og man kan importere alle de reolprodukter, man overhovedet vil til det danske marked, får Montana at vide, at virksomheden bliver bedømt på et marked, som nogle embedsmænd sætter sig til at definere som højeksklusiv dansk designede reoler eller sådan noget i den stil. Hvordan i alverden skulle virksom-

heden have forudset det på forhånd? Og når Le Klint-lampeskærme kan blive dømt som dominerende, fordi nogle embedsmænd sætter sig til at definere det relevante marked for den virksomhed som værende markedet for foldede papirlampeskærme eller sådan noget af den karakter, så er det uforudseeligt for en virksomhed, at den lige pludselig bliver anset for at være dominerende.

Derfor synes jeg, at det er vigtigt at få det her frem og ikke bare i sådan en polemisk bemærkning. Når jeg siger, at embedsmændene stanger bøder ud, så er det, fordi de i dag stanger uforudsigelige domme ud, og nu kan disse uforudsigelige domme så blive efterfulgt – i stedet for en advarsel og en løftet pegefingert om, at det må man ikke, fordi man overtræder loven – af en bøde på 3 pct. af omsætningen. Det er sandelig noget af en situation at stille en virksomhed i, når der ikke er de retssikkerhedsgarantier, vi ellers kræver overalt i vores samfund.

Derfor synes jeg, at det er meget væsentligt at få det her meget dybere belyst, end ministeren gjorde i sit meget polemiske indlæg, og vi beklager meget, at ministeren ikke har villet være med til at se på det i forbindelse med de forhandlinger, vi havde om sagen tidligere på året.

Hvis ministeren kommer på bedre tanker, inden lovforslaget bliver vedtaget med hele venstrefløjens stemmer, så deltager vi naturligvis meget gerne i endnu et forsøg på at inspirere regeringen til forbedringsmuligheder.

Erhvervsministeren (Pia Gjellerup):

Jeg tror egentlig, at fru Pernille Sams fik det stillet meget, meget præcist op: Virksomheder, der ikke aner, at de overtræder loven. Så kunne man måske spørge et lille bitte øjeblik: Er det mon dækket af de dér begreber »forsæt« eller »grov uagtsomhed«? Er det mon dækket af det ved domstolene?

Det er jo ikke de her djævle af embedsmænd, som hele tiden nævnes, der sådan skal stange en bøde ud. Det skal bedømmes ved domstolene, og inden der foregår en behandling i Konkurrencerådet. Dem har vi heller ikke tradition for at kalde embedsmænd, og jeg synes i det hele taget, at det måske er lige på kanten af det usmagelige, at vi i Folketinget har gjort det til lidt af en vane at udtale ordet embedsmænd på en måde, som om det faktisk er noget af det argeste, der findes. Det tror jeg ikke vi er tjent med.

Men det vil være sådan, at grove overtrædelser, der er begået med forsæt eller ved grov uagtsomhed på konkurrencelovområdet, med vedtagelsen af dette lovforslag – såvel som på alle andre områder af lovgivningen – vil være noget, der fører til, at man også bliver straffet.

Så er der jo ikke udmålt i lovforslaget, hvad det præcis er for en straf. Næ, der er udmålt, at man ville kunne anvende den bødeudmåling, som man anvender i Europa, som er relateret til omsætningen, og den vil selvfølgelig relatere sig til grovheden i forhold til overtrædelsen.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Jamen det er da dejligt at høre erhvervsministeren erkende, at der nok er problemer her. Men ikke desto mindre vil jeg da gerne sige, at selv om erhvervsministeren nu siger og også skriver, at der skal være forsæt og grove overtrædelser, og hvad ved jeg, så henviser man ikke desto mindre i erhvervsministerens egne papirer til de afgørelser, der er truffet inden for de sidste 2 år, og til, at de kan yde virksomhederne bistand ved afgørelsen af, om en dominerende stilling foreligger. Det står der sort på hvidt.

Når man går ind og analyserer de sidste 2 års afgørelser, så er der én ting, der samlet skinner i øjnene, nemlig at alle de danske virksomheder, som har differentieret sig fra mængden ved at lave særskilt lækkert design, bliver straffet. De får at vide, at de er dominerende, fordi de skiller sig lidt ud fra mængden.

Erhvervsministeren siger nu, at det jo skal behandles i Konkurrencerådet, og at det ikke er af nogen embedsmænd, eller hvad det var, der blev sagt. Men altså det, der ikke var embedsmandsindflydelse i Konkurrencerådet, piller ministeren jo ud med lovforslaget her. Man fjerner jo erhvervsrepræsentanter fra Konkurrencerådet.

Lovforslaget svækker virksomhedernes retsstilling i forhold til i dag og deres helt legitime interesser i, at sagerne skal oplyses korrekt, inden der træffes beslutning. Så det er vi selvfølgelig modstander af, og det ved ministeren.

Men jeg synes, det er væsentligt at få det her behandlet langt bedre, end man kan gøre her i en debat, hvor man har så kort taletid. Jeg glæder mig til en meget minutøs udvalgsbehandling, hvor vi vil gå erhvervsministerens argumenter særdeles grundigt efter i sømmene.

(Kort bemærkning).

Erhvervsministeren (Pia Gjellerup):

Jeg synes, at det er forholdsvis enkelt, som vi kender det fra alle andre lovgivningsområder, at domstolene dømmer i tilfælde, hvor der er forsæt, eller hvor der er grov uagtsomhed, og at det ikke sker i tilfælde, hvor virksomheder ikke har nogen grund til at ane, at de begår noget ulovligt.

Det kan godt være, der er nogle, der kan få brugt meget tid og meget papir under udvalgsbehandlingen, men jeg tror sådan set, at vi dér kunne, hvis det skulle være ønskeligt, hidkalde meget, meget, meget store mængder afgørelser om, at domstole ikke dømmer folk, der ikke aner eller har grund til at ane, at de begår en ulovlighed. Men lad os vende tilbage til det.

Det andet spørgsmål var om virksomhedernes ringere retsstilling. Jeg synes, at fru Pernille Sams, når vi når til udvalgsbehandlingen, skal overveje, om det ikke er en styrkelse af virksomhedernes retsstilling, at deres organisationer fuldt er med til hele behandlingen af sagen, alt det, der er grundlaget for beslutningen. De har bare ikke stemmeret ved afgørelsen eller beslutningen. De er i øvrigt som virksomheder ikke alene repræsenterede ved deres relevante organisation; de er også, til forskel fra i dag, i besiddelse af det fulde sagsbehandlingsmateriale, ikke alene af sagsfremstillingen, men også af indstillingen, og de har i øvrigt også mulighed for at medvirke ved fremførelsen af deres synspunkter på det relevante rådsmøde.

Jeg tror, at det er vanskeligt at få det til at være en svækkelse af deres retsstilling. Deres retsstilling kan næppe være knyttet til, at der er et antal organisationer, hvoraf de fleste er dem ganske overordentlig fremmede, der har en stemmeret, som i øvrigt ikke er en afgørende stemmeret, i Konkurrencerådet. Det tror jeg er lidt af en forvriddning af begrebet retsstilling.

Jeg tror, de andre elementer vil være nogle, der vil opleves som meget afgørende for en virksomhed. Til gengæld ved virksomheden, hvad den bliver stillet over for, den kan kommentere ved tilstedeværelse på det relevante møde, hvad det handler om, og den kan stadig have sin organisation som den, der er med til opbygningen af sagen.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Tredje næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 243:

Forslag til lov om Klagenævnet for Udbud.

Af erhvervsministeren (Pia Gjellerup).

(Fremsat 30/3 2000).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Jytte Wittrock (S):

Da vores ordfører på området, hr. Bjarne Laustsen, ikke kan være til stede her i salen i dag, skal jeg på hans vegne fremlægge Socialdemokratiets synspunkter.

Socialdemokratiet bakker op bag lovforslaget om Klagenævnet for Udbud. Der ligger et meget stort forbrug i det offentlige, og det er i alles interesse, at der er kontrol med, at de gældende udbudsregler følges til punkt og prikke. Det er også i alles interesse, at klagesystemet er effektivt, og vi støtter derfor, at Klagenævnet får muligheder for at behandle krav om erstatning. Det lægger en uforholdsmæssig stor byrde på en virksomhed, som føler sig forbigået i forbindelse med et udbud, at den, selv efter den har fået medhold i sin klage, skal forfra igennem en erstatningssag i det almindelige retssystem.

Socialdemokratiet kan anbefale lovforslaget.

Pernille Sams (KF):

Klagenævnet for Udbud er en udmærket institution til sikring af en hurtig og effektiv behandling af klagesager og af overtrædelse af EU's udbudsregler begået af offentlige myndigheder og forsyningsvirksomheder.

I dag er det bare sådan, at selv om en virksomhed får medhold i nævnet, får ret i, at der er begået en overtrædelse af et direktiv, så har den i praksis ikke meget ud af en sådan afgørelse. Resultatet af det påklagede forhold er ikke ble-

vet ændret på trods af kendelsen, og Klagenævnets kendelser kan ikke følges op af sanktioner eller erstatning. Man får at vide, at man havde ret, men andet sker der ikke. På trods af uretten består det indklagede aftaleforhold fortsat, og man kan stå og flagre med et papir, der moralsk gav én ret, men økonomisk gjorde de andre rige.

Det er i praksis meget utilfredsstillende for en virksomhed at få ret på denne måde og så blive henvist til at gå til de normale domstole, hvis den vil videre med sagen.

Derfor hilser vi det meget velkomment, at man nu giver Klagenævnet mulighed for også at gå ind i disse efterfølgende økonomiske spørgsmål om erstatning, således at alle de relevante forhold kan afgøres af samme instans og samtidig. Det er så absolut tiltrængt, og det vil være en forbedring.

Det er blevet påpeget, at det kan være betænkeligt, at proceduren skal være offentlig, at der bl.a. ret ofte vil forekomme interne oplysninger, som er af væsentlig betydning for den enkelte virksomheds konkurrencemuligheder. Det synes vi er et argument, der bør lyttes til, således at virksomhederne ikke risikerer, at deres interne oplysninger skal offentliggøres.

Jeg skal tilslutte mig lovforslaget på Det Konservative Folkepartis vegne, og det samme skal jeg gøre på Venstres vegne.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Det forekommer mig, at Det Konservative Folkeparti har samme ordfører, som partiet havde under det foregående punkt, men jeg synes ikke, at det lyder, som om det er den samme ordfører, for under det foregående punkt var det meget, meget vigtigt, at der ikke var mulighed for sådan at stange en bøde ud, og her tilslutter man sig uden noget som helst forbehold, at der administrativt kan tildeles en kommune en bøde eller rettere sagt i det her tilfælde en erstatning til en privat virksomhed, men det er jo det samme.

Er der nogen som helst form for sammenhæng i Det Konservative Folkepartis retsopfattelse? Er det sådan, at der er én retsopfattelse, når det gælder om at beskytte private virksomheder, der lige går og misbruger deres stilling på markedet til at score lidt ekstra klejner, og en anden, når en kommune kommer til at lave en fejl i en udbudsforretning? Er det Det Konservative Folkepartis retsopfattelse?